

Державна/наддержавна регіональна політика. Децентралізація

Баган А. В., студентка бакалаврату
Львівський національний аграрний університет

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ ВЛАДИ В УКРАЇНІ

Abstract. The issue of social and economic development of communities under conditions of decentralization of power in Ukraine is highlighted. The applied scientific aspects of decentralization, priority directions of this process in foreign countries are analyzed. Particular attention is paid to taking into account new regulatory frameworks for the activities of territorial communities as a means of improving the management of economic and social development.

Keywords: decentralization of power, reform of local self-government, voluntary association of territorial communities, prospective plan of formation of territories of communities.

Анотація. Висвітлюється питання щодо соціально-економічного розвитку громад в умовах децентралізації влади в Україні. Аналізуються науково-прикладні аспекти децентралізації, пріоритетні напрями цього процесу зарубіжних країн. Особлива увага приділяється врахуванню нових нормативно-правових основ діяльності територіальних громад як засоби вдосконалення управління економічним та соціальним розвитком.

Ключові слова: децентралізація влади, реформування місцевого самоврядування, добровільне об'єднання територіальних громад, перспективний план формування територій громад.

Проблема дослідження та її актуальність. Економічний та соціальний розвиток українського суспільства в сучасних умовах вимагає надзвичайно активної участі всіх інституцій: державної влади, громад та органів місцевого самоврядування для стабілізації суспільного життя та досягнення стратегічної цілі, яка полягає в приведенні якості життя населення до європейських стандартів. Упровадження принципу децентралізації державної влади на практиці реалізується в тому, що за державними органами центрального рівня зберігається право охорони та забезпечення загальнодержавних інтересів, а місцеві органи державної влади вирішують питання регіонального та місцевого значення і забезпечують реалізацію загальнодержавних програм. Місцеве самоврядування наділене правом самостійного вирішення питань місцевого значення в межах Конституції України та законів України. Закон України «Про місцеве самоврядування» є основоположним

Державна/наддержавна регіональна політика. Децентралізація

нормативним актом, який деталізує конституційні норми про місцеве самоврядування.

Методи дослідження. Система місцевого самоврядування України містить багато напрямів для проведення наукових досліджень. За даними Н. Сидоренко з 1996 по 2013 рр. українські науковці захистили 10 докторських та 121 кандидатську дисертацію в галузі науки державного правління за спеціальністю «Міське самоврядування». Водночас значний науковий доробок фахівців на даний час не можна назвати остаточно завершеним, адже система місцевого самоврядування в Україні перебуває в стані динамічного розвитку. Зокрема із прийняттям Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» постало багато нових питань не тільки в теорії, але й в управлінській практиці. Все це актуалізує необхідність здійснення більш ґрунтових наукових дослідів у цьому напрямі.

Результати дослідження. Початковим пунктом аналізу економічного розвитку території є питання про методологію його проведення. Зазначимо, що процес формування перспективних планів формування території громад має 3 основні етапи. На 1-му етапі його розроблення визначаються потенційні адміністративні центри майбутніх спроможних територіальних громад. Як зазначає вітчизняний дослідник Ю.Ганущак, такими центрами, насамперед, доцільно було б визначити міста обласного значення та районні центри. Так, у більшості сьгоднішніх районів помітно виділяється 23 перспективні центри майбутніх спроможних територіальних громад. Водночас у кожній області є райони з населенням близько 6000 осіб, що дозволяє на їх базі також сформувати спроможні громади.

На 2-му етапі визначається зона доступності населених пунктів до адміністративного центру. Спроможні територіальні громади – це зони, які повинні мати 20 кілометрів автошляхів з твердим покриттям. Відстань автошляхів може бути збільшена до 25 кілометрів, якщо чисельність жителів населених пунктів перебувають у зоні віддаленості, що не перевищує 10% від загальної кількості мешканців об'єднаної громади. Крім того, якщо в зоні доступності потенційного адміністративного центру спроможної територіальної громади є місто, село або селище, яке також має фінансові, інфраструктурні можливості та кадрові ресурси, цей населений пункт може бути центром окремої територіальної громади. Однак це слід сприймати як виняток.

На 3-му етапі визначаються адміністративні центри із населених пунктів, розташованих за межами зони доступності. Таким центром буде визначено або село, або селище з найкращою інфраструктурою чи з найбільшою кількістю населення серед населених пунктів такого рівня. Створення спроможних територіальних громад сіл, селищ, міст передбачає добровільне об'єднання громад, які будуть здатні

Державна/наддержавна регіональна політика. Децентралізація

самостійно або через відповідні органи місцевого самоврядування забезпечувати належний рівень надання послуг, зокрема, у сферах освіти, культури, охорони здоров'я, соціального захисту, житлово-комунального господарства з урахуванням кадрових ресурсів, фінансового забезпечення та розвитку інфраструктури відповідної адміністративно-територіальної одиниці. Такий шлях створення спроможних територіальних громад пройшли багато європейських країн, які довели ефективність процесу добровільного об'єднання. Важливо зазначити, що запропонований формат об'єднання у перспективному плані навіть після схвалення відповідними обласними радами та затвердження Кабінетом Міністрів України у разі необхідності, може бути відкорегований та зазнати відповідних змін. Така потреба може виникнути вже в процесі добровільного об'єднання територіальних громад. Результати розгляду попередніх пропозицій до проєктів перспективних планів, які розробляються робочими групами та офісом реформ областей засвідчують, що передбачити, яка кількість громад утвориться в кожній області, а тим більше в цілому в Україні, на даний час нереально. Процес об'єднання громад в Україні триває.

Власна імплікація отриманих результатів дослідження. Науково-прикладні аспекти економічного та соціального розвитку громад в умовах децентралізації влади в Україні є надзвичайно актуальною проблематикою, яка обумовлює необхідність продовжити ґрунтовне наукове дослідження в цьому напрямі.

Список літературних джерел:

1. Дніпропетровська область першою в Україні схвалила перспективний план формування територій громад. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://rozvytok.in.ua>
2. Про місцеве самоврядування: Закон України від 21 трав. 1997 р. № 280/97-Вр із доповн. – [Електронний ресурс]. – [Електронний ресурс]. – <http://zakon4.rada.gov.ua>
3. Сидоренко Н. О. Органи місцевого самоврядування України як суб'єкти міжнародного співробітництва в умовах європейської інтеграції: автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр. : 25.00.04 / Сидоренко Н.О. ; Дніпропетр. регіон. ін.-т держ.

Науковий керівник: **Рижок З. Р.**, к.е.н.

Львівський національний аграрний університет